

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

จากการได้ทำวิจัยเกี่ยวกับ บทบาทของสถานีวิทยุมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์กับการให้ความรู้การเกษตรและบริการสาธารณะนี้ ผู้วิจัยได้ใช้แนวคิดและทฤษฎีที่หลากหลายตามที่ได้กล่าวไว้แล้วในเบื้องต้นเพื่อใช้ประกอบการวิเคราะห์ในการตอบโจทย์ปัญหานำวิจัยที่ว่า สถานีวิทยุม.ก. ในฐานะสถานีวิทยุสถาบันการศึกษา มีการกำหนดนโยบาย การวางแนวทางการบริหารจัดการองค์กร การดำเนินงานด้านการผลิตรายการเพื่อให้ความรู้ด้านการเกษตรและการบริการสาธารณะด้านอื่นๆ รวมถึงมีการบริหารจัดการเพื่อให้สอดคล้องกับมาตรา 40 ได้อย่างไร รวมถึงรูปแบบและเนื้อหารายการที่สถานีวิทยุ ม.ก. นำเสนอในการปฏิบัติภารกิจหน้าที่ในการให้ความรู้ด้านการเกษตรและบริการเพื่อประโยชน์สาธารณะมีลักษณะอย่างไร

ผู้วิจัยได้นำแนวคิดเกี่ยวกับ บทบาทของสื่อในฐานะเป็นตัวกลางเชื่อมโยงทางสังคม แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับปัจจัยเงื่อนไขที่มีผลต่อการปฏิบัติงานขององค์กรสื่อมวลชน แนวคิดทฤษฎีบรรทัดฐานของสื่อที่ทำหน้าที่เพื่อประโยชน์ของสังคม และแนวคิดการสื่อสารกับการพัฒนาการเกษตร มาใช้เป็นกรอบในการวิเคราะห์บทบาทของสถานีวิทยุ ม.ก. ในฐานะองค์กรสื่อมวลชนที่ให้ความรู้การเกษตรและบริการสาธารณะ เพื่อให้ได้มาซึ่งวัตถุประสงค์ของการวิจัยนั่นคือ เพื่อเข้าใจถึงลักษณะโครงสร้างการบริหารจัดการองค์กร และการดำเนินงานด้านการผลิตรายการของสถานีวิทยุ ม.ก. ในการให้ความรู้ด้านการเกษตรและการให้บริการเพื่อประโยชน์สาธารณะ และสามารถวิเคราะห์หาลักษณะรูปแบบและเนื้อหารายการของสถานีวิทยุ ม.ก. ในการปฏิบัติภารกิจหน้าที่การให้ความรู้ด้านการเกษตรและการให้บริการเพื่อประโยชน์สาธารณะได้

ผู้วิจัยได้เริ่มต้นการวิจัยด้วยการตั้งข้อสันนิษฐานว่า สถานีวิทยุ ม.ก. จะต้องมีการกำหนดนโยบาย การวางแนวทางการบริหารจัดการองค์กร การดำเนินงานด้านการผลิตรายการเพื่อให้ความรู้ด้านการเกษตรและการบริการสาธารณะด้านอื่นๆ ให้ตรงตามวัตถุประสงค์ของการก่อตั้งเดิม คือ มุ่งเน้นการให้ความรู้ด้านการเกษตรเป็นหลัก รวมถึงจะต้องมีการปรับเปลี่ยนบทบาทการดำเนินงานให้สอดคล้องตามบทบัญญัติรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 มาตรา 40 ที่มุ่งเน้นการนำเสนอข่าวสาร ความรู้ ทักษะต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับพัฒนาคนและสังคมในท้องถิ่น ขณะเดียวกัน การปรับเปลี่ยนนั้นก็ต้องสามารถเลี้ยงตัวเองให้อยู่รอดภายใต้สภาพเศรษฐกิจในปัจจุบันด้วย

หลังจากนั้นผู้วิจัยจึงได้ดำเนินการกำหนดกรอบหรือขอบเขตของการวิจัยด้วยการศึกษาถึงนโยบาย การบริหารจัดการรายการองค์กร การดำเนินงานด้านการผลิตรายการ ของสถานีวิทยุ ม.ก. รวมทั้งรูปแบบของการนำเสนอและเนื้อหาของรายการที่ออกอากาศทางสถานีวิทยุ ม.ก. หลังจากที่มาตรา 40 ได้มีผลบังคับใช้ตั้งแต่ พ.ศ. 2540 - 2549

เจตนารมณ์และวัตถุประสงค์การบริหารจัดการองค์กรสถานีวิทยุ ม.ก.

สถานีวิทยุ ม.ก. มีวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งไว้ว่า เพื่อให้มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์มีสถานีวิทยุกระจายเสียงทดลองไว้เผยแพร่วิทยากร และผลการทดลองค้นคว้าทางวิทยาศาสตร์ การเกษตรให้แก่เกษตรกรและประชาชนทราบ กับเพิ่มพูนความรู้ความชำนาญให้แก่นิสิตในการพัฒนาการเกษตร ให้มีความรู้ในการดำเนินการทางวิทยุกระจายเสียงร่วมกับสถานีวิทยุกระจายเสียงประจำถิ่นตามภาคต่างๆ ของประเทศ

จากการศึกษาพบว่า คณะกรรมการบริหารสถานีวิทยุกระจายเสียงมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ต่างได้แสดงเจตนารมณ์และวัตถุประสงค์ ซึ่งจะมีผลต่อการกำหนดนโยบายและแผนงานการบริหารจัดการองค์กร และการดำเนินงานของสถานีวิทยุ ม.ก. ดังนั้นนับได้ว่าในแต่ละยุคสมัยนั้น คณะกรรมการบริหารสถานีวิทยุ ม.ก. ยังคงสืบทอดเจตนารมณ์และวัตถุประสงค์ของการก่อตั้งสถานีวิทยุ ม.ก. นั่นคือเพื่อเผยแพร่ผลการทดลองและค้นคว้าของมหาวิทยาลัย และความรู้ข่าวสาร บทความเกษตรกรรมอันมีประโยชน์ไปสู่เกษตรกรและประชาชน รวมไปถึงเพื่อทำการฝึกหัดนิสิตของมหาวิทยาลัยในสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องให้มี ความรู้ ความชำนาญ ในการจัดรายการกระจายเสียง และดำเนินกิจการกระจายเสียง ให้บริการความบันเทิงแก่นิสิตและประชาชน และเพื่อประสานงานกับกระทรวงเกษตรในด้านการส่งเสริมการเกษตร โดยทางวิทยุกระจายเสียงเป็นระยะเวลากว่า 30 ปี

โครงสร้างการบริหารจัดการองค์กรสถานีวิทยุ ม.ก.

การบริหารจัดการองค์กรสถานีวิทยุ ม.ก. นั้นมีการจัดวางโครงสร้างการบริหารงานของสถานีวิทยุ ม.ก. ในปัจจุบันให้อยู่ภายใต้ความรับผิดชอบของคณะกรรมการ 2 ชุด คือ คณะกรรมการบริหารสถานีวิทยุกระจายเสียงมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ และคณะกรรมการดำเนินงานสถานีวิทยุกระจายเสียงมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

คณะกรรมการบริหารสถานีวิทยุกระจายเสียงมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ทำหน้าที่วางแผนนโยบายการดำเนินงานของสถานีวิทยุ จัดวางระเบียบและข้อบังคับสถานีวิทยุ รวมทั้งระเบียบและข้อบังคับที่เกี่ยวกับการเงินและทรัพย์สินของสถานีวิทยุ พิจารณาการจัดตั้ง ยุบ รวม และเลิกสถานีวิทยุ พิจารณาแต่งตั้งและถอดถอนกรรมการดำเนินงานทั้งคณะหรือเป็นรายบุคคล พิจารณาอนุมัติงบประมาณรายรับและงบประมาณรายจ่ายของสถานีวิทยุ

คณะกรรมการบริหารสถานีวิทยุ ม.ก. ได้กำหนด ปรัชญา วิสัยทัศน์ พันธกิจ นโยบาย วัตถุประสงค์ ดังนี้คือ นำความรู้เทคโนโลยีและข้อมูลข่าวสารสู่สังคมผ่านเครือข่ายสถานีวิทยุกระจายเสียง เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน มุ่งมั่นที่จะเป็นสถานีวิทยุกระจายเสียงที่มีผู้ฟังมากที่สุด โดยเน้นการเผยแพร่ข้อมูลสารสนเทศทางการเกษตรและบริการสาธารณะ พร้อมทั้งพัฒนาขีดความสามารถในการกระจายเสียงให้ครอบคลุมพื้นที่ทั้งประเทศ และต่างประเทศ โดยมุ่งถ่ายทอดความรู้ทางการเกษตรและการพัฒนาคุณภาพชีวิตสู่ประชาชน สร้างความพึงพอใจให้แก่ผู้ฟัง ผู้ใช้บริการและผู้ร่วมภารกิจ ขยายพื้นที่รับฟังให้ครอบคลุมทั่วประเทศและต่างประเทศ และส่งเสริมและสนับสนุนความร่วมมือเพื่อพัฒนาสังคม

คณะกรรมการดำเนินงานสถานีวิทยุกระจายเสียงมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มีอำนาจและหน้าที่ พิจารณาวางระเบียบและข้อบังคับสถานีวิทยุ เพื่อเสนอขอความคิดเห็น ให้คำปรึกษาและให้ความเห็นแก่ผู้อำนวยการสถานีวิทยุ พิจารณาวางระเบียบข้อบังคับเกี่ยวกับการเงินและทรัพย์สินของสถานีวิทยุ เพื่อเสนอขอความเห็นชอบจากคณะกรรมการบริหาร อำนวยการผลิต การจัด และการดำเนินรายการส่งกระจายเสียง จัดทำประมาณการรายรับและประมาณการรายจ่ายของสถานีวิทยุ เพื่อเสนอขออนุมัติต่อคณะกรรมการบริหารฯ ให้แต่งตั้ง หรือ ถอดถอน รองผู้อำนวยการสถานีวิทยุ

โครงสร้างการดำเนินงานของสถานีวิทยุ ม.ก.

ในปัจจุบัน สำนักงานผู้อำนวยการสถานีวิทยุ ม.ก. บางเขน มีผู้อำนวยการสถานี เป็นผู้บังคับบัญชา รับผิดชอบการดำเนินงานของสถานีให้เป็นไปตามนโยบายของ คณะกรรมการบริหารสถานีวิทยุกระจายเสียงมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ โดยมีรองผู้อำนวยการสถานี เป็นผู้ช่วยในส่วนของสถานีเครือข่ายทั้ง 4 สถานี ได้แก่ สถานีวิทยุ ม.ก. บางเขน และในส่วนภูมิภาคอีก 3 สถานี คือ สถานีวิทยุ ม.ก. เชียงใหม่ สถานีวิทยุ ม.ก. ขอนแก่น และสถานีวิทยุ ม.ก. สงขลา จะมีหัวหน้าสถานี และผู้ช่วยหัวหน้าสถานี ทำหน้าที่ควบคุมดูแลกิจการของสถานีวิทยุให้ดำเนินไปตาม

วัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ โดยมีนักวิชาการ ผู้ประกาศ ผู้ควบคุมเสียง เจ้าหน้าที่ธุรการ ช่าง และเจ้าหน้าที่อื่นๆ เป็นฝ่ายปฏิบัติการ มีการแบ่งหน่วยงานต่างๆ ภายในสถานีย่อยออกเป็น 4 หน่วยงาน ได้แก่ หน่วยบริหารและธุรการ หน่วยข่าว หน่วยผลิตรายการ และหน่วยออกอากาศ ซึ่งผังการบังคับบัญชาและการดำเนินงานของสถานีวิทยุ ม.ก.

การดำเนินงานในสำนักงานผู้อำนวยการสถานีวิทยุ ม.ก. ได้มีการแบ่งส่วนงานดังต่อไปนี้ คือ ฝ่ายผู้อำนวยการ มีผู้อำนวยการสถานีวิทยุ ม.ก. เป็นผู้บังคับบัญชาสูงสุด รับผิดชอบการควบคุมดูแลการปฏิบัติงานของสถานีเครือข่ายของสถานีวิทยุ ม.ก. ทั้ง 4 สถานี และรองผู้อำนวยการสถานีวิทยุ ม.ก. เป็นผู้ช่วยผู้อำนวยการสถานีวิทยุ ม.ก. ควบคุมดูแลการปฏิบัติงานของสถานีวิทยุ ม.ก. ทั้ง 4 สถานี ภายในสำนักงานผู้อำนวยการสถานีวิทยุ ม.ก. ยังได้แบ่งส่วนงานออกเป็น 4 ส่วนด้วยกัน คือ งานบริหารและธุรการ งานศูนย์ข่าววิทยุ ม.ก. งานจัดและผลิตรายการ และ งานเทคนิคและควบคุมการออกอากาศ

ในส่วนการดำเนินงานของสถานีวิทยุ ม.ก. นั้นได้มีการแบ่งส่วนงานเป็นสถานีแม่ข่ายที่บางเขน และส่วนที่เป็นสถานีลูกข่ายในภูมิภาคอีก 3 สถานี คือ ม.ก.เชียงใหม่ ม.ก.ขอนแก่น และ ม.ก.สงขลา และในการดำเนินงานของแต่ละสถานีจะมีเจ้าหน้าที่รับผิดชอบด้านการปฏิบัติงานของแต่ละสถานี

การดำเนินงานด้านรายการ

การดำเนินงานในส่วนของการออกอากาศของ สถานีวิทยุ ม.ก. ในปัจจุบันจะทำการออกอากาศตลอดทั้ง 24 ชั่วโมง เริ่มตั้งแต่เวลา 03.00 น. เป็นต้นไป โดยได้มีการขยายเพิ่มเวลาการออกอากาศตลอด 24 ชั่วโมงตั้งแต่เดือน กันยายน 2547 เป็นต้นมา

สถานีวิทยุ ม.ก. เป็นสถานีวิทยุสถาบันการศึกษาที่เปิดโอกาสให้บุคลากรภายในสถาบัน ได้มีส่วนเกี่ยวข้องในการผลิตรายการทางสถานีวิทยุ ม.ก. โดยเฉพาะการเปิดโอกาสให้กลุ่มของนิสิตที่ต้องการจัดทำรายการสามารถดำเนินการจัดทำรายการและออกอากาศทาง สถานีวิทยุ ม.ก. ได้

สถานีวิทยุ ม.ก. ยังได้มีการจัดตั้งศูนย์ข่าวสถานีวิทยุ ม.ก. ขึ้น เพื่อดำเนินการผลิตรายการข่าว และออกอากาศทางเครือข่ายของสถานีวิทยุ ม.ก. ทั้ง 4 สถานีในเวลาร่วมกันชั่วโมง รวมทั้งสิ้น 13 ช่วงเวลา นอกจากนี้ ยังมีข่าวช่วงท้ายชั่วโมง ซึ่งเป็นการร่วมมือกันผลิตรายการระหว่าง สถานีวิทยุ ม.ก.

และสำนักข่าว INN โดยสถานีวิทยุ ม.ก. จะรับผิดชอบในงานด้านการออกอากาศ ส่วนสำนักข่าว INN จะรับผิดชอบในด้านการผลิตรายการข่าว ทั้งหมด 13 ช่วงเวลาเช่นเดียวกันกับข่าวต้นชั่วโมง

การดำเนินงานด้านการหารายได้

การบริหารจัดการด้านการเงิน สถานีวิทยุ ม.ก. จะหารายได้จากค่าอุปถัมภ์รายการที่มีการแลกเปลี่ยนการโฆษณาทางวิทยุ สำหรับเป็นค่าใช้จ่ายในการดำเนินการสถานีวิทยุ การจัดเก็บรายได้จากค่าโฆษณาและอัตราโฆษณารายการวิชาการ สถานีวิทยุ ม.ก. ได้ยึดเกณฑ์การจัดเก็บรายได้ในระเบียบว่าด้วยการจัดเก็บเงินรายได้ค่าโฆษณา และอัตราโฆษณารายการวิชาการ พ.ศ. 2546 ตามมติที่ประชุม คณะกรรมการบริหารสถานีวิทยุกระจายเสียงมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ครั้งที่ 10/2546 วันที่ 24 ตุลาคม พ.ศ. 2546

การดำเนินงานด้านเทคนิค

การบริหารจัดการด้านอุปกรณ์เครื่องส่งวิทยุกระจายเสียง สถานีวิทยุ ม.ก. ได้มีวิธีการดำเนินงานตามวัตถุประสงค์และนโยบายของฝ่ายข้างต้นนี้ ให้ประชาชน และเกษตรกรสามารถรับฟังการกระจายเสียงได้ทั่วถึงตลอดทั้งประเทศ ไม่จำกัดวัน เวลา และฤดูกาล โดยใช้เครื่องส่งที่มีกำลังสูงพอสมควรและจัดตั้งสถานีสำหรับถ่ายทอดในจังหวัดต่างๆ ตามความจำเป็น ให้เครื่องส่งวิทยุกระจายเสียงออกอากาศได้แน่นอน ไม่ขัดข้องบ่อยๆ เมื่อเกิดการขัดข้องขึ้นก็สามารถที่จะทำการแก้ไขได้ในเวลาอันรวดเร็วด้วยช่างวิทยุที่ชำนาญในงานนี้ ให้เสียงที่ออกอากาศมีคุณภาพดี และให้มีพัฒนาการใหม่ๆ

ดังนั้น สถานีวิทยุ ม.ก. จึงได้มีการปรับการดำเนินงานด้านเทคนิคเพื่อให้ได้บรรลุผลตรงตามวัตถุประสงค์ โดยเริ่มจากในปี พ.ศ.2533 ได้มีการพัฒนาระบบออกอากาศทาง Internet ในรูปแบบของ Web Casting ถือเป็นสถานีระบบ AM สถานีแรกของประเทศไทย และในปีเดียวกันก็ได้พัฒนาระบบการออกอากาศให้เข้าถึงผู้ฟังได้กว้างขวางขึ้นผ่านเครือข่าย Internet รับฟังได้ที่ <http://radio.ku.ac.th> หรือ <http://web.ku.ac.th/kurn> นอกจากนี้ สถานีวิทยุ ม.ก. ยังได้มีการพัฒนาคุณภาพเชิงเทคนิค ด้วยการปรับปรุงสายดิน (Ground Radial) ในปี พ.ศ.2537 เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการแพร่กระจายคลื่นให้ดีขึ้น ส่งผลให้การกระจายเสียงครอบคลุมพื้นที่ได้กว้างไกลขึ้น และสามารถรับฟังได้ชัดเจนมีคุณภาพมากยิ่งขึ้น

สถานีวิทยุ ม.ก. ได้เตรียมพร้อมสำหรับการเป็นสถานีวิทยุเพื่อการเกษตรและบริการสาธารณะ ตั้งแต่ปี พ.ศ.2540 ซึ่งได้มีการจัดกิจกรรมประเภทบริการสาธารณะในรูปแบบ

ต่างๆ เพื่อให้กลุ่มผู้ฟังได้เข้ามามีส่วนร่วมกับทางสถานีมากยิ่งขึ้น รวมถึงยังคงมีการพัฒนาคุณภาพเชิงเทคนิคอย่างต่อเนื่องควบคู่กันไป ทั้งการปรับปรุงสายดิน รวมถึงได้มีการพัฒนา Web Casting ซึ่งผู้ฟังสามารถฟังรายการไปพร้อมๆ กับมองเห็นผู้จัดดำเนินรายการได้ในปี พ.ศ.2549 ยิ่งไปกว่านั้น สถานีวิทยุ ม.ก. ยังได้มีการพัฒนาศักยภาพของสถานีเครือข่าย ให้สถานีเครือข่ายใน ส่วนภูมิภาคสามารถพัฒนาศักยภาพเป็นสถานีแม่ข่าย ส่งข้อมูล และสามารถจัดส่งรายการแลกเปลี่ยนในสถานีเครือข่าย ม.ก. และสถานีวิทยุอื่นๆ ได้

เนื่องจากแนวโน้มของเทคโนโลยีสมัยใหม่ที่มุ่งสู่การเป็นเทคโนโลยีแบบ Digital สถานีวิทยุ ม.ก. จึงได้มีการพัฒนาระบบการออกอากาศและผลิตรายการ โดยนำระบบ Radio Automation และนำเทคโนโลยี Computer เข้ามามีส่วนช่วยในการผลิตรายการ เพื่อขยายขีดความสามารถในการพัฒนารูปแบบของรายการได้มากยิ่งขึ้น นอกจากนี้ทางสถานีวิทยุ ม.ก. ยังมีแผนพัฒนาการดำเนินงานทางด้านเทคนิคในอนาคตมุ่งสู่การเป็นระบบ AM Stereo ในรูปแบบ Digital อย่างสมบูรณ์

บทบาทการให้ความรู้และบริการสาธารณะของสถานีวิทยุ ม.ก. บางเขน

รายการที่สถานีวิทยุ ม.ก. ออกอากาศทั้งสิ้น 54 รายการสามารถจำแนกรายการตามรูปแบบต่างๆ ออกไป เพื่อเผยแพร่ความรู้การเกษตร เพื่อสาธารณะประโยชน์ในด้านต่างๆ ทั้งสุขภาพ เศรษฐกิจ รวมถึงรายการข่าว รายการบันเทิงประเภทเพลงและสารบันเทิง โดยรูปแบบและเนื้อหาจะแตกต่างกันไปขึ้นอยู่กับผู้ที่มีส่วนรับผิดชอบในการผลิตรายการและดำเนินรายการ สามารถจำแนกออกเป็น 3 กลุ่มใหญ่ ดังนี้

กลุ่มรายการที่รับผิดชอบโดยเจ้าหน้าที่นักวิชาการประจำสถานีวิทยุ ม.ก. บางเขน มีจำนวนทั้งสิ้น 11 รายการ พบว่าเป็นรายการที่ผลิตต่อเนื่องมานานกว่า 10 ปีแล้ว 8 รายการ ได้แก่ เพื่อชีวิตที่ดีขึ้น เกษตรน่ารู้ เพื่อนเกษตรกร เล่าขานและรายการปัจฉิมวัย จักรวาลการเกษตร กฎหมายชาวบ้าน สิ่งละอันพันละน้อย สโมสรเกษตร ส่วนอีก 3 รายการที่ออกอากาศไม่ถึง 10 ปี ได้แก่ เกษตรกรออนไลน์ สารพันทันเหตุการณ์ และ เก็บเล็กผสมน้อย

กลุ่มรายการที่ผลิตโดยหน่วยงานและบุคลากรภายในมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มีจำนวนทั้งสิ้น 10 รายการ พบว่า เป็นหน่วยงานภายในมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ 5 รายการ ได้แก่ ฟังไว้ได้ประโยชน์ อบต. นานาสาระ เกษตรรอบด้าน ตลาดนัดเกษตร (ห้องสมุดเกษตร)

เพื่อนยามดึก ส่วนรายการที่ผลิตโดยบุคลากรภายในมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ 5 รายการ ได้แก่ ก่อนอรุณ ข้าวอ้อยและน้ำตาล ตอบปัญหาการเกษตร บ้านไร่นาเรา ราตรีเกษตร

กลุ่มรายการที่ผลิตโดยหน่วยงานและบุคลากรภายนอกมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มีจำนวนทั้งสิ้น 33 รายการ จำแนกออกเป็นหน่วยงานภาครัฐ รัฐวิสาหกิจ และภาคเอกชน 23 รายการ ดังต่อไปนี้ หน่วยงานภาครัฐ 6 รายการ ได้แก่ เกษตรต่างเมือง สุขภาพจิตดีที่ ม.ก. คู่กันยามเช้า สารวันใหม่ก้าวไปกับกองทุนฟื้นฟูและพัฒนาเกษตรกร สำนักของสังคมช่วงรัฐสิทธิและเสรีภาพสร้างคุณภาพชีวิต และเสียงจากหมอดิน หน่วยงานรัฐวิสาหกิจ 2 รายการ ได้แก่ SME Today กับ สสว. และเปิดโลกวัยใส หน่วยงานเอกชน 15 รายการ ได้แก่ ตลาดนัด ม.ก. ไทยเซ็นทรัลเคมีรักเกษตรกร ธ.ก.ส. เพื่อนเกษตรกร ธรรมหรรษาพัฒนาชีวิต ธรรมะเพื่อประชาชน เปิดโลกสื่อสาร ภูมิไทยปัญญาถิ่น ร่วมแรงร่วมใจ สสส. สุขสมเฒ่า สารคดีข่าวและเพลง สาวิกา เสียงจากอโยธยา อาทิตยสารระพัน ท่องไปกับเรา และวิสัยธรรมปริทรรศน์ ส่วนบุคลากรภายนอกมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ 10 รายการ ได้แก่ Song to remember ช่วยคิดช่วยทำ ท่องไทยทั่วทิศ แบ่งปันฉันท์เพื่อน ปทุมธรรมนำชีวิต เรื่องนำคิดชีวิตน่ารู้ ลูกทุ่งกรุงเก่า วิถีธรรมชาติเพื่อชีวิตและสิ่งแวดล้อม ศาสตร์และศิลป์แห่งที่อยู่อาศัย และ อีสานส่งข่าว

ข้อเสนอแนะ

1. เนื่องจากการศึกษาวิจัย บทบาทของสถานีวิจัย ม.ก. กับการให้ความรู้การเกษตร และ บริการสาธารณะ ในครั้งนี้เป็นการศึกษาเฉพาะภาพรวมของบทบาทของ สถานีวิจัย ม.ก. ในส่วน ของโครงสร้างขององค์กร นโยบาย วัตถุประสงค์ของการดำเนินงาน ซึ่งถือเป็นมิติของผู้ส่งสาร และ ในส่วนของเนื้อหาสาระของรายการที่ออกอากาศนั้นถือเป็นมิติของตัวสาร แต่การวิจัยนี้ยังไม่ได้ ศึกษาในส่วนของผู้รับสารและผลที่ตามมา ทำให้การศึกษายังไม่ครบถ้วนสมบูรณ์ตาม กระบวนการของการสื่อสารมวลชน ดังนั้นต่อไปหากจะมีการศึกษาต่อในส่วนของผู้รับสารที่แท้จริง และประเมินผลจากการรับข่าวสารด้วยแล้วจะทำให้การวิจัยนั้นมีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้นได้

2. การวิจัยในครั้งนี้ได้เน้นการศึกษาวิจัยเฉพาะสถานีวิจัย ม.ก. บางเขน เท่านั้น แต่ เนื่องจาก สถานีวิจัย ม.ก. ประกอบด้วยสถานีวิจัยเครือข่ายทั้งหมด 4 แห่ง คือ สถานีวิจัย ม.ก. บางเขน, เชียงใหม่, ขอนแก่น และ สงขลา ในการวิจัยบทบาทของ สถานีวิจัย ม.ก. ทั้งหมดนั้น จะต้องใช้เวลาและงบประมาณเป็นจำนวนมาก และเกี่ยวข้องกับบุคลากรหลายท่าน จึงเป็นการ ยากที่จะหาโอกาสได้พบปะกับบุคลากรเหล่านั้นได้ทั้งหมด เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลที่เป็นข้อเท็จจริง ได้อย่างครบถ้วน ดังนั้นหากมีการศึกษาวิจัยในหัวข้อนี้อีกในอนาคต สมควรอย่างยิ่งที่จะมี การศึกษาถึงบทบาทของ สถานีเครือข่ายวิทยุ ม.ก. ด้วย

3. เนื่องจากการทำวิจัยในครั้งนี้เกี่ยวข้องกับกฎหมายของประเทศ ซึ่งระหว่างที่มีการวิจัย อยู่ได้มีการปฏิรูปการปกครองขึ้น และได้มีการยกเลิกการใช้รัฐธรรมนูญ ฉบับ พ.ศ.2540 ที่ผู้วิจัย ได้ใช้ในการอ้างอิงในการวิจัย คือ มาตรา 40 ส่งผลให้ผลการวิจัยในครั้งนี้ไม่มีความทันสมัย เนื่องจากได้เปลี่ยนแปลงกฎหมายไปเป็น มาตรา 48 โดยเนื้อหามีการเปลี่ยนแปลงไปเล็กน้อย ดังนั้นการวิจัยในอนาคตก็ให้เป็นที่ทราบกันว่า มาตรา 40 ในรัฐธรรมนูญ ฉบับ พ.ศ. 2540 นั้นก็คือ มาตรา 48 ในรัฐธรรมนูญ ฉบับ พ.ศ. 2550 ด้วย

หลังจากที่ได้มีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญฉบับ พ.ศ.2550 แล้ว ถึงแม้มาตราของกฎหมายที่ใช้ บังคับกับสื่อมวลชนจะเปลี่ยนไป แต่บทบาทของการเป็นสื่อเพื่อสาธารณะ ไม่ว่าจะ เป็นสื่อ การเกษตร หรือ สื่อเพื่อสาธารณะในรูปแบบอื่นๆ สมควรอย่างยิ่งที่จะต้องตระหนักเสมอว่า จรรยาบรรณของวิชาชีพไม่ควรจะมีการเปลี่ยนแปลง เสรีภาพของการเป็นสื่อมวลชนควรมีอยู่ตาม กรอบของกฎหมายภายในสังคม สื่อมวลชนควรที่จะคำนึงถึงผลประโยชน์ของผู้รับสารมาก่อน ผลประโยชน์ทางธุรกิจ หรือผลประโยชน์เฉพาะกลุ่ม โดยเฉพาะ สถานีวิจัยมหาวิทยาลัย

เกษตรศาสตร์ หรือ สถาบันวิทยุ ม.ก. ที่ได้รับการก่อตั้งขึ้นตามวัตถุประสงค์ที่ต้องการเผยแพร่ความรู้ การเกษตรไปสู่ประชาชนทั่วประเทศเพื่อความเท่าเทียมกันของโอกาสในการเข้าถึงสื่อ และการ ได้รับข่าวสารให้สมกับที่ หลวงสุวรรณวาจกกสิกิจ เคยดำริไว้ที่ต้องการเผยแพร่วิธีการเลี้ยงไก่ตาม หลักวิชาเพื่อให้คนไทยทั่วประเทศได้นำไปประกอบเป็นอาชีพได้ต่อไป